

**„Mes taip pat norime būti tokie gėdingai
laimingi“.**

Gyvenimas kaip pašaukimas.

GS metų pradžia Milano, 2012-10-06

Sveiki visi! Džiaugiuosi galėdamas pasidalinti su jumis šia metų pradžia, nes pradžia vėl parodo tai, ko mums reikia, kad gyventume. Todėl pradėkime iškart nuo klausimo, kurį man uždavėte: ką reiškia mylėti save? Tai bus pirmasis punktas.

1. Ką reiškia mylėti save?

Švelnumas, meilė sau yra prisirišimas prie savęs, kupinas pagarbos ir gailesčio, gailestingumo. Tarsi jaustumė sau, kaip sako kun. Giussani, bet truputį tokio prisirišimo, kokį tau jautė tavo mama, ypač kai buvai mažas. Nes toks prisirišimas, toks sugebėjimas rimtai į save pažvelgti, apkabinti save... įsivaizduokime, su koku švelnumu mama laiko rankose savo vaiką, susijaudinusi dėl to, kad jis yra, žinanti, kad jos vaikelyje atsiskleis laimės troškimas, nes jis pašauktas didingam likimui.

Jei mumyse nėra nė trupučio tokio švelnumo, tokios meilės sau, tarsi trūksta žemės, ant kurios būtų galima statyti. Todėl suprantu, kad manęs klausiate, kas yra šis švelnumas, nežinau, ar pastebėjote, kai dainavome *Quando de mi Patrona*, tai yra būtent tai, ką sako ši giesmė: kai atsiduriame priešais Marijos akis, norėtume pažvelgti į save Jos akimis, nes mes taip to trokštame, tačiau kartais taip nesugebame apkabinti savęs ir taip savęs mylėti! Visi žinome, kad tai nėra paprasta, gerai tą žinome, iš tikrųjų dažnai būname sau ne švelnūs, bet žiaurūs, šalti, griežti su savimi. Todėl švelnumas visiškai nėra savaimė suprantamas dalykas. Užtektų, kad kiekvienas pagalvotumėte, kada pažvelgėt į save su trupučiu tokio švelnumo, o kiek kartų žiūrime į save su tuo šaltumu, užsispyrimu, be gailesčio, be kurio beveik nebegalime savęs pakęsti.

Todėl padėkime vieni kitiems atrasti, iš kur kyla toks švelnumas, stebėdami tai, ką taip nuostabiai aprašė kun. Giussani: „Žmogaus psichologijos istorijoje, sugebėjimo prisirišti šaltinis yra priimti ir pripažinti žmogų, kuris yra priešais tave“. Pagalvokime, kaip jau sakiau, apie vaiką ir mamą: meilės šaltinis, tai, iš ko kyla vaiko prisirišimas, yra mamos esatis; jo sugebėjimas prisirišti atsiskleidžia, kai jis atsako į šypseną, į mamos rūpestį, į mamos meilę, į mamos esatį. Vaikui ši esatis yra tokia svarbi, kad jei jos trūksta, jo sugebėjimas prisirišti lieka šaltas, vaikas sau jo negali suteikti, net ir labai pamažu, negali sau jo duoti. Tai gerai matosi: pirmas žmogus, prie kurio jis prisiriša, nėra jis pats, tai – mama; todėl jo meilė išskyla priešais tą gerąją, teigiamą esatį, kuri žiūrėdama į jį taip švelniai, kaip jis nesugeba, jame išugdo sugebėjimą mylėti mamą.

Paslaptis, draugai, mums neaiškina dalykų, kad mes suprastume; neveda pamokos vaikui apie tai, kas yra prisirišimas, bet leidžia tam įvykti. Vaikas pirmiausia gyvena, išgyvena meilę, jaučia mamos meilę, mato, kaip ima prisirišti prie mamos ir pamažu supranta. Tačiau tam tikru metu, visi tai gerai žinome, šito natūralaus ženklo – mamos – nebeužtenka, ir ne dėl to, kad mama supyksta ant mūsų ar dėl to, kad nebelieka tėčio, ne, viskas taip pat kaip anksčiau, tačiau atrodo, kad visa tai, ko prieš tai užteko, staiga nebeužtenka. Kodėl? Jei nepažvelgsime į tai, kas mums atsitinka, nesuprasime savęs, nesuprasime, kas įvyksta, kai savo gyvenime pasiekiame tam tikrą amžių. Kodėl nebeužtenka? Nes kiekvienas iš mūsų pasiekė savo jaunystę; iš ko galime suprasti, kad užaugome? Kun. Giussani sako (ir kiek kartų galite tai pastebėti ir atpažinti savo patirtyje), kad esame sumišę, jaučiame meilės trūkumą, tarsi tos meilės nebeužtektų, jaučiamės sutrikę, suglumę, susiskaldę.

Ir sakome: „Jei visi elementai yra tokie kaip anksčiau, jei mama yra, tėtis yra, ir jie nepakeitė savo elgesio mano atžvilgiu, kodėl dabar jaučiuosi sutrikęs, suglumęs, susiskaldęs ir man niekas nebeįtinka?“. Tokią patirtį būtina pasistengti suprasti, nes kitaip imame painiotis, kaip pasakoja Anna: „Paskutiniu metu man dažnai tenka pajusti tokį neproporcingumą, palyginus su visomis mano veiklomis. Kaskart, kai užsiimu kažkuo, kas man visai patinka, žaidžiu tinklinį,

susitinku vakare su draugais ir pan., jaučiu, kad gilumoje manęs netenkina, man to neužtenka, tuomet pasineriu į veiklą sukuri, tačiau tai tik sustiprina mano šauksmą. Norėčiau, kad man padėtų įvertinti šitą dalyką, kaip su juo gyventi“.

Jei nesuprantame, kas atsitiko tam tikru mūsų gyvenimo momentu, kodėl staiga mums nebeužtenka to, ką mums duoda tėtis ir mama, ką tuomet darome? Kadangi tėčio ir mamos nebeužtenka, bandome juos pakeisti draugais, paskui mergina ar vaikiną, vėliau dar kitais dalykais, bet schema nesikeičia. Kodėl nesikeičia? Nes gilumoje nesupratome, kad mums to neužtenka ir kad pakeitus mamą kitu dalyku pasikartoja ta pati problema; net jei kažkas man patinka, po kurio laiko man to nebeužtenka, tuomet pasikartoja ta pati patirtis kaip su mama. O kaip bandome išeiti iš tokios situacijos? Pasinerdami į veiklą sukuri: „Ką turiu daryti?“. Prasideda bėgimas, kad pamatytume, ką daryti. O kadangi visada atrodo per mažai, tuomet imamės dar kažko, kol visisiškai išsenkame. Tačiau vienintelis rezultatas yra tas, kad tai neišsprendžia, bet tik sustiprina šauksmą. Tuomet pradėdame suprasti, kad tikriausiai prieš tęsiant visas veiklas, būtina suprasti, įvertinti, suprasti, kas atsiskleidė tam tikru mūsų gyvenimo momentu per gražiausią ir tikriausią kada nors turėtą santykį (su tėvais), kad padėtume vieni kitiems tapti sąmoningais dėl savęs pačių, suprasti, kas galiausiai su mumis vyksta. Nes jei to nesuprantate, ne tik neišsprendžiate, bet paprasčiausiai tai pakartojate kitokiais būdais, tūkstančiais būtų. Taigi, kalbame apie savęs suvokimą, apie savimonę. Kaip kun. Giussani apibrėžia šią savimonę, tokį savęs suvokimą? Savimonė yra „aiškus ir meilės kupinas savęs suvokimas [turiu išsiaiškinti, kas esu, kad galėčiau šitaip save mylėti], pripildytas sąmoningumo dėl savo likimo, sugebantį iš tikrųjų save mylėti [nes tik jei tai suprasime, galime šitaip mylėti]“.

Tai kas atsitiko? Tam tikru mūsų vystymosi momentu pasirodė tikroji mūsų „aš“ struktūra: troškimas, kuriam buvome sukurti, laukimas, su kuriuo buvome sukurti, ir jų svarba tam tikru mūsų gyvenimo momentu tapo aiškūs. Todėl, jei suprantame, kad tau nieko neužtenka, tai todėl, kad iki galo išsiplėtė visas širdies laukimas, visa erdvė išsipildymui, kuriam buvome sukurti, visas gyvenimo likimo didingumas. Kai tai suprantame, sako kun. Giussani, tuomet atėjo „Kito momentas [iš K didžiosios], tikrojo, išliekančio, iš kurio esame sudaryti, neapčiuopiamos ir be veido, neapsakomos esaties“. Arba tą suprantame, arba nuolat tėvus bandysime iškeisti į kitokią esatį, nes nesuvokiame, kad tą akimirką atsiskleidė tai, kas aš esu, kad esu sukurtas tam Kitam. Jei to nesuprantame, neišaugsimės iš paauglystės, nes niekada nežengsimės būtino žingsnio, kad atpažintume šį Kitą, neapčiuopiamą Kitą, kurio dar nepažįstu, be veido, dar nemoku įvardinti to Kito, į kurį esu nuolat kviečiamas, į kurį krypta visas mano „aš“, bruožų. Kai ruošiau šią savo kalbą, vienas draugas man parodė šios dienos laikraščio *la Repubblica* straipsnį, kur aprašant jaunimo situaciją, buvo sakoma, kad „atrodo, jog paauglystė niekada nesibaigs“. Kadangi nesuprantame, tuomet nuolat tėvus pakeičiame kitokiais dalykais. Todėl koks geras draugas mums yra kun. Giussani, kai sako: klausykite, „jaunystė yra Tu [iš T didžiosios] metas, to Tu, į kurį širdis be jėgų pasineria tarsi į bedugnę, tai – Dievo metas“.

Jei neatpažįstamas tas Tu, jei neatpažįstamas šis Kitas, dėl kurio mano gyvenimas buvo sukurtas, neįmanoma būti švelniems sau patiems, mylėti savęs, todėl vis labiau susipainiojame, vis labiau suglumstame, vis labiau sutrinkame. Nes šią akimirką Paslaptis, kuri suvirpina jūsų troškimą (kaip sakiau Velykų palinkėjime), jums parodo, kaip iš jūsų gyvenimo vidaus išskyla paslaptis, tuomet suprantame, kad esame sukurti likimui. Ką reiškia, kad žmogus yra sukurtas likimui, kad jaučia likimą? Kad tu, kaip ir aš, suvoki save pagal tam tikrą dinamiką, pagal nepanakinamą trauką link beribio horizonto, kurio niekada iki galo nesugebi pasiekti, tačiau kuris yra laimės, tiesos, teisingumo, grožio, gėrio idealas, kurio krantas nepasiekiamas, galingas judėjimas, kuris neleidžia

atsikvėpti, kuris mane kreipia į nežinomą kraštą, į krantą, esantį už viso to, ką matau, ką liečiu, ką darau; todėl net ir veiklos sukūrys manęs netenkina. Jei to nesuvokiame, nesuprantame savęs ir kodėl niekas mūsų netenkina: nes tu užaugai, nes tavo „aš“ dabar didesnis, nes tam tikrą akimirką, tau besivystant fiziologiškai ir fiziologiškai, besivystant visai tavo būčiai, atsiskleidė, iškilo tai, kam esi sukurtas. Būtent tai Jėzus apibendrina šiuo Evangelijos sakiniu: „Kokia nauda, kokia gi tau nauda, jei gausi viską, ko nori, bet prarasi save patį?“. Būtent tokį klausimą žmogus bet kokioje platumoje ar istorijos epochoje privalės atpažinti savyje, nes jis geriausiai apibūdina tai, ką jaučiame virpant savo viduje. Kokia gi nauda, jei gausiu viską, jei pasinersiu į tą dalykų sukūrį, jei darau viską, bet tai manęs netenkina ir per tai prarandu save, prarandu tą pilnatvę, kuriai buvau sukurtas?

Draugai, kiek žiaurumo viskam ir visiems atneša į gyvenimą toks nesupratimas, nes tuomet aš pirmiausiai supyktu ant mamos, tuomet ant draugų, vėliau ant vaikino, dar vėliau ant savęs, kol galiausiai supyktu ant visko... „Ne meilė sau, - sako kun. Giussani, - o pasipiktinimas“. Piktinuos dėl visko. Ne pats nuostabiausias dalykas pasaulyje. Todėl mums rūpi suprasti, kas mums darosi. Kad gyvenimas turi likimą, yra taip akivaizdu, tai parodo ir dialogas, kurį užrašėme ant kvietimo, skirto šiam susitikimui. „Ar galvoji kada apie ateitį?“ [Kodėl turėtume galvoti apie ateitį? Nes negalime negalvoti apie ateitį, mumyse taip spurda likimas, kuriam esame sukurti. Todėl atsakymas yra toks pats kaip jūsų visų...] „o taip... Visada“ [galvoju apie likimą, visada galvoju apie ateitį], „O kas norėtum būti, kai užaugsi?“. „Gėdingai laimingas!“.

Todėl suprantu, kad kai mūsų draugai iš Bolcano perskaitė šį *Peanuts* komiksą, pagalvojo: „Mes irgi norime būti gėdingai laimingi“. Tačiau iškart savęs paklausia: „Tačiau ar esame tokie? Ne, - sako, - tiksliau, atrodo, kad stovykloje ar per vasaros atostogas tai, regis, įmanoma, tam tikromis akimirkomis, atrodo, ranka pasiekama, tačiau kai pagalvojame apie mokyklą, atrodo kaip sapnas. Bėda ta, kad mokykla yra, ir turime ten eiti kiekvieną dieną; kaip gera būtų, jei galėtume išgyventi tą pačią patirtį ir mokykloje“. Kas to netrokšta? Todėl jie neskubėjo pateikti atsakymo, o pakvietė visus (mokytojus, mokinius, direktorius) į asamblėją, kur uždavė tokį klausimą: ar įmanoma būti „gėdingai laimingiems“ mokykloje?

„Šiuo metu jaučiu labai didelį poreikį, - rašo viena iš jūsų, - suprasti, ką reiškia, kad viskas yra pašaukimas. Šiuo metu mano namuose yra daug problemų, per kurias man labai sunku išvysti galimybę užmegzti santykį su Paslaptimi, tačiau taip pat tiesa ir tai, kad nujaučiu, kad būtent šis sunkumas yra galimybė atrasti kažką didingą. Tai kaip man nebūti prislėgtai aplinkybių? Kaip galiu žiūrėti į šį skausmą be baimės, bet kaip į galimybę?“. Atrodo, kad mokykla, problemos namuose, aplinkybės dažnai tampa kliūtimi, kad pasiektume tą laimę, kurios taip „gėdingai“ trokštame. Kodėl? Nes nesuvokiame, kad negalime eiti į likimą, į laimę kitaip, nei per aplinkybes. Aplinkybės mus įveda į gyvenimą, tačiau dažnai jos atrodo priešiškos, atšiaurios, priešingos mūsų išsipildymo troškimui; todėl labai svarbu suprasti, kokia yra aplinkybių prasmė. Ar jos tikrai yra kliūtis, ar kaip sako šita draugė, galimybė?

Kun. Giussani mums vėl padeda suprasti, kokia yra šių aplinkybių, su kuriomis susiduriame eidami į likimą, eidami į laimę, prasmė, kuo susiję aplinkybės ir mūsų ėjimas link likimo. Kun. Giussani pradeda sakydamas: „Jo paskviestųjų gyvenime, Dievas neleidžia įvykti jokiam dalykui, kuris neprisidėtų prie brandos, subrendimo tų, kuriuos Jis pašaukė“. T.y. viskam, kas atsitinka, Viešpats leidžia atsitikti, kad mes subręstume; priešingai, Dievas neleidžia (niekada!), kad kas nors atsitiktų, jei tai nėra skirta mūsų subrendimui. Testas, kuriuo galime patikrinti, ar iš tiesų tampame vis brandesni, tai ar sugebame padaryti taip, kad bet koks prieštaravimas, bet koks sunkumas, bet kokia kliūtis, net bet koks persekiojimas taptų „įrankiu“, proga, galimybe mums subręsti. Nes ši

kova, kurią aplinkybės atneša į gyvenimą, mus padaro budrius, mus nuolatos žadina, „t.y. subrandina mūsų sąmoningumą dėl to, kas yra mūsų tvirtumas arba mūsų orumas, kad yra Kitas“. T.y. kad viskas, kas mums atsitinka gyvenime, kaip mūsų santykiuose su tėvais, yra tam, kad suprastume, jog mūsų tvirtumas, pilnatvė glūdi Kitame. Tai ir yra savimonė, t.y. kaip sakėme anksčiau, aiškus ir meilės kupinas savęs suvokimas, pripildytas sąmoningumo dėl savo likimo, sugebantis iš tikrųjų save mylėti.

2. Iš ko susideda ši savimonė ir ką bendro ji turi su aplinkybėmis?

Popiežius labai gražiai tai paaiškino ir dar priminė laiške, kurį šiomet atsiuntė Rimini Meetingui, pavadinimu „Žmogaus prigimtis yra santykis su begalybe“. Koks yra pirmasis mūsų savimonės elementas? Kas pirmiausia yra duota?

a. Pradinis priklausymas: „sukurti“

Mes esame sukurti. „Kalbėti apie žmogų ir apie jo begalybės ilgesį, - sako Popiežius, - visu pirma reiškia atpažinti jį sudarantį santykį su Kūrėju. Žmogus yra Dievo kūrinys“. Todėl pirmas dalykas, kuris apibrėžia žmogaus tapatybę, yra pradinis priklausymas nuo To, kuris mus pamilo ir sukūrė. Vis dėlto toks priklausymas [kartais] moderniam ir šiuolaikiniam žmogui atrodo kažkas priešiška, bet iš tikrųjų jis atskleidžia žmogaus didingumą. Tačiau mes turime stebėti, kaip aplinkybės mums padeda suprasti vertę šitų dalykų, kurie mums atrodo žinomi, nes nėra akivaizdesnio dalyko už tai, kad mes sau nesuteikiame gyvenimo. Man atrodo, kad tai mums galėtų padėti geriau suprasti ir tą dainą, kurią dainavome pradžioje ir kurią daugelis žinote: *Mano veidas*. Atidžiai perskaitykime dainos žodžius: „Mano Dieve, žiūriu į save, ir suprantu, kad esu be veido; žiūriu į savo gilumą ir matau begalinę tamsą“. Kiek kartų mums taip atsitiko, kad patekome į visišką tamsą?

Daugeliui iš mūsų tai būtų dar viena proga kilti sąmyšiui; tačiau kadangi taip jaučiamės negerai, mums negera, nes žmogus nėra sukurtas tamsai, nenurimstame. Ką kiekvienas iš mūsų daro? Pagalvokite, ką jūs darote, kai patenkate į tamsą: dažnai įsisukame į siautulingą veiklos sūkurį, bandydami išsikapstyti iš tamsos; tuo tarpu daina sako: „Tik tada, kai pastebiu, kad Tu esi [kad Tu, iš T didžiosios, kad Tu esi], tarsi aidą vėl išgirstu savo balsą ir atgimstu“. Taip atrandu, kad tamsa yra proga, jei tik nesustoju ties paviršiumi, bet žiūriu į pačią tamsos gilumą, kad suprasčiau, jog Tu esi. Tuomet nesį vienas, nesį vienas. Priešais mūsų akis iškyla esatis, iš kurios mes taip sudaryti, jog mums suteikia galimybę (kai mes ją pripažįstame) atgimti, iš tikrųjų pamilti save, sugebėjimą save mylėti. Taigi tik tuomet, kai atpažįstu, kad Tu esi, atgimstu. Paklauskite savęs, kiek kartų nuėjote tokią kelią, o kiek kartų, patekę į tamsą, visai susinerviname, bandydami už kažko užsikabinti. Todėl pagalvoju: kas galėtų parašyti tokią dainą? Tokią dainą kaip ši sukūrė 17 metų mergina, prieš daug metų.

Atsidūrę priešais tamsą, kadangi nesuprantame, nei kas mums atsitiko su mama, nei kad jaunystė yra Tu laikas, ir kad ši tamsa man duota būtent tam, kad pastebėčiau tą Tu, dažniausiai nerandame ramybės. O kokį sąmoningumą, kokį sugebėjimą save mylėti įgautum, jei vietoj to, kad nerimautum, kad bandytum ištrūkti už kažko užsikabinęs, pažvelgtum į savo gilumą, kol atpažinsi tą paslaptinį Tu, kuris tave sudaro. Kokia malonė atpažinti, kad esu priklausomas nuo šio Tu! Tuomet privalome tarsi iš naujo suprasti tai, ką žinome (kad patys sau nesuteikiame gyvybės, kad aš esu Tu, kuris mane dabar kuri), ypač kai susiduriame su tamsa, su bet koku nepasitenkinimu, bet koku nepatogumu, bet kokia aplinkybe. Nežinau, kaip jums pavyksta gyventi neatliekant tokio darbo, aš negalėčiau; nuolatos susiduriu su iššūkiais, kurių man kaip ir jums tikrai negailima: tačiau kas aš esu? Ar tai, ką dabar jaučiu? Tai, ką sako kiti, jų puolimas? Ar aš būtent dabar esu Tu, kuris

mane kuri? Tai leidžia žmogui pradėti kurti, nes žmogus, kad būtų išpildytas, kad realizuotųsi, kad gyventų, kad save pakęstų, kad save mylėtų, privalo atpažinti Kitą. Laisvė yra kiekvieno iš mūsų sugebėjimas būti atsidavusiems tam santykiui, kuris išpildo mūsų gyvenimą.

Taip atrandame, kad šis pradinis priklausymas, šis pirmasis mūsų savimonės elementas, yra mūsų tiesa: esame meilės, Dievo meilės vaisius, ir jokia klaida, joks išsiblaškyimas, jokia aplinkybė, joks skausmas, jokia tamsa negali panaikinti fakto, kad aš dabar esu. O jei esu, Paslaptis, kurianti mane dabar, per tai man sako: „Tu esi Mano meilės gestas. Tu esi sukurtas Man dabar, esi sukurtas pagal Mano paveikslą ir panašumą“. Tai yra meilės sau pamatas: „Meilė sau patiems, - sako kun. Giussani, - negali būti pagrįsta tuo, *kas esame* [tuo, ką sugebame padaryti, kaip dažnai galvojame, karštingiškai ieškodami veiklos]; ji pagrįsta faktu, *kad esame*“. Panašiai kaip tada, kai tu pasijunti įsimylėjusi ar įsimylėjęs ir myli kitą ne už tai, kas jis ar ji yra, tačiau esi laiminga ar laimingas, nes yra, nes kitas yra, dėl to, kad yra. Tai nuostaba, kad aš ir kitas esame kaip dovana, kaip malonė; nuostaba, kad kitas yra ir kad aš tai supratau.

Jei pirmasis Dievo veiksmas yra tave mylėti, kaip tiesiogiai imituoti Dievą? Imituoti Dievą – yra nuostaba mylėti save; jei žmogus nemyli, jei nėra sau švelnus, jis niekuo neimituoja Dievo. O jei žmogus neimituoja Dievo mylėdamas, negali imituoti Dievo iš viso, nes pirmasis ir pagrindinis dalykas, per kurį Dievas pasirodo žmogui, yra tai, kad jis sukurtas pagal Jo paveikslą ir panašumą. Pirmasis panašumas į Dievą yra mylėti save. Nes pirmasis dalykas, kurį daro Dievas, tai tave mylėti. Jei to nepripažįstame, nepajėgiame savęs mylėti ir blogai su savimi elgiamės, save pliekiamo, esame tokie negailestingi sau.

„Brangus kun. Carron, rašau tau dėkingumo kupina širdimi, nes tikra tiesa, kad gyvenimas prasideda iš naujo, jei esi tikras, kad esi mylimas. Išgyvenau labai sunkų laikotarpį, kentėjau nuo anoreksijos, o tai ne kas kita, kaip didelio neramumo, kurį išgyvenau savo pačios atžvilgiu, išraiška, kuri man neleido būti savimi net su tais žmonėmis, kuriuos labiausiai mylėjau. Ypatingos krizės akimirka nuėjau pasišnekėti su draugu, kuris, klausydamas pasakojimo apie mano sunkumus, man pasiūlė šitaip dirbti: kiekvieną dieną prašyti Dievo tikrumo, kad esu mylima tokia, kokia esu. Atsimenu tą dieną kaip šiandien, nes nuo tada mano gyvenimas atgimė. Atrodo neįtikėtina, kad kai pripažįstu Kitą ir imu jausti tokį žvilgsnį, gyvenimas atgimsta [tačiau taip ir yra! Kiekvienas gali apsispręsti, ką daryti su tokiu atsakymu: jį tikrinti arba toliau graužtis dėl savęs ir dėl visko]. Tačiau gyvenimas neatgimė dėl to, kad nebeturiu problemų, bet dėl to, kad pagaliau turiu hipotezę [paklauskite: net ne problemos sprendimą, o hipotezę], kuri man leidžia pasitikti viską [tokią hipotezę mes tau šiandien siūlome, prasidedant metams, nes visos aplinkybės, nuo mokyklos iki draugysčių, iki sunkumų, prisidėtų prie gyvenimo kūrimo, kad jų nejaustum kaip priešišką, kaip prieštaraujančių gyvenimui, nes jos neprieštarauja: jos sukurtos tau, tavo brandai, kad tu suprastum, kad įmanoma atgimti, ir kad viskas nėra kliūtis, tačiau tampa plyta tavo paties statyboms. Kur kitur tau siūloma tokia hipotezė?]. Su šia hipoteze prasideda darbas, tuomet kasdien maldaujant Dievo tokio tikrumo, kad mano gyvenimas yra mylimas, net ir tos problemos, kurios man atrodo neišsprendžiamos, pamažu išnyko. Taigi turiu padėkoti, kad ir tu man pakartojai tokį svarbų dalyką“.

Tačiau ar įmanoma, galime paklausti, ar įmanoma, kad net ir trokštant taip daug, gyvenimas gali būti išpildytas? Toks pats klausimas iškilo ir Popiežiui laiške Meetingui: „Bet ar nėra struktūriškai neįmanoma žmogui gyventi savo prigimties aukštumoje? [mes dažnai taip galvojame: ar ne geriau būtų netrokšti tiek daug?] Ir ar nėra pasmerkimas šis begalybės ilgesys, kurį žmogus jaučia, niekada negalėdamas į jį visiškai atsakyti?“.

Jei neatsakysime į šį antrąjį klausimą, nebus įmanoma savęs pamilti, nebus įmanoma mylėti savęs ir gyvenimo. Toks klausimas mus veda tiesiai prie antrojo mūsų savimonės elemento.

b. Krikščioniškasis įvykis: „Jo“

Mes esame Jo. Daugeliui iš mūsų įvyko dar vienas dalykas; po to kai buvome sukurti, įvyko antras faktas, kuris ir sudaro antrąjį mūsų savimonės elementą bei atsako į tą klausimą, kurį kartais sau užduodame: gal neįmanoma, o gal tai - tikras nuosprendis, toks didelis laimės troškimas. Kad atsakytų, Paslaptis atskleidė savo švelnumą, savo meilę mums, nes mus sukūrė tokiai didelei laimei todėl, kad jau nuo pat pradžios Jis mums norėjo ją padovanoti; mus sukūrė su tokia milžiniška tuštuma, kad galėtų ją užpildyti savo esatimi. Paslaptis, žinodama tai, kaip pasielgė? „Begalybė, kad taptų tokiu atsakymu, kurį žmogus galėtų patirti, priėmė ribotą formą [sako Popiežius]. Nuo Įsikūnijimo, nuo tos akimirkos, kai Žodis tapo kūnu, buvo panaikintas tas neužpildomas atstumas tarp baigtinumo ir begalybės: amžinas ir beribis Dievas paliko savo Dangų ir įėjo į laiką, pasinėrė į žmogaus baigtinumą“, kad mes patirtume, jog nėra neįmanoma gyventi mūsų troškimo aukštumoje. Todėl, klausia kun. Giussani, ar pirmoji sąlyga, kad kiti susitiktų krikščionybę, buvo kalbėti apie Jėzų Kristų mokiniams ir Jėzaus laikų žmonėms? Ne! Tai – meilė sau, jų turimas troškimas, nes kai prisiartindavo prie Jo su tokiu troškimu, su tokiu alkiu ir troškuliu (todėl Jis sako, kad palaiminti alkstantys ir trokštantys), galėdavo suprasti, kad su Jėzaus esatimi atėjo ir atsakymas jų alkiui ir troškuliui.

O iš kur kiekvienas iš mūsų žino (ir sakau *žino*, ne *jaučia*, ne *įsivaizduoja*, ne *regėjo vizijoje*, bet *žino!*), kad būtent taip ir įvyko, kad Begalybė priėmė baigtinę formą, kad Žodis tapo kūnu? Nes mes, kaip ir Jonas su Andriejumi, buvome pagauti taip stipriai, kad kiekvienas gali išstarti: „Niekada nebuvo savimi pačiu, kol Tu, Kristau, neatsiradai mano gyvenime man tave susitikus“. Taip galėjome patirti, ką reiškia Kristus, dar prieš išstariant žodį, prieš išklausanč paaikškinimą, nes tiesiog tai įvyko, kaip atsitinka, kai įsimyli: pirmiausia tau tai atsitinka ir tik tada tą suvoki, ir supranti, kaip tai svarbu. Nė vienas turbūt nebūtume čia, jei kažkokiu būdu taip nebūtų atsitikę, arba kituose nebūtume pamatę kažko, kas mums sukėlė smalsumą, atvedusį mus šiandien čia. Vadinas, kai tau taip atsitinka, kai imi suprasti, kad tas troškimas gali būti išpildytas, kad niekada nebuvo pačiu savimi, kol Jo nesusitikai, būtent tai ir leidžia iš tikrųjų pamilti save ir gyvenimą. Nes jei nematome jokios išsipildymo galimybės, neįmanoma nepykėti ant gyvenimo, negalvoti, kad tai nėra kažkoks nuosprendis.

Mano savimonė, tai, ką galvoju apie gyvenimą, kaip jaučiu save, prisipildo tikrumo, kad mano „aš“ esi Tu, Kristau. Tas, kas man leidžia būti savimi pačiu, esi Tu, Kristau. Tu esi aš, Tu esi mano tikrasis aš. Mums visiems šventasis Paulius tai apibendrina šitaip: „Aš gyvenu, tačiau nebe aš, o gyvena manyje Kristus“. Ir kas tai supranta, prisipildo tokio beribio džiaugsmo ir dėkingumo, kuris užvaldo visą gyvenimą, ir Popiežius mums priminė, kad toks pats džiaugsmas ir dėkingumas užvaldė ir pirmuosius krikščionis. Popiežius sako, kad krikščionybės pradžioje buvo taip: „būti išlaisvintiems iš ėjimo apgraišomis ir nežinojimo tamsybių – kas esu? kodėl esu? kaip eiti į priekį? -, tapti laisviems, būti šviesoje, tiesos platybėje. Toks buvo esminis sąmoningumas. Dėkingumas, apšviečiantis viską aplinkui ir suvienijantis žmones Jėzaus Kristaus bažnyčioje“. Tokį patį dėkingumą atrandame ir šiandien: „Mokausi 12 klasėje, užsienio kalbų gimnazijoje, ir paskutiniu metu atradau gyvenimo grožį, nors prieš tai jis man buvo visiškai juodas [tai yra dėkingumas, nes tai, kas buvo juoda, ima šviesėti]. Daug metų, ypač pastaraisiais, blaškiausi tamsoje, galvodama, kad esu visiškai laisva, ir visiškai nepastebėdama, jog taip absoliučiai nebuvo. Buvau įsitikinusi, kad kuo ekstremalesnių dalykų patirsiu [taip ji vis labiau įsisuko į dalykų sukūrį, nes galvoja: „O jei dar ne viską išbandžiau, gal nepadariau visko, ką galėjau...“, baigiant ekstremaliais išgyvenimais],

tuo labiau priartėsiu prie tos laimės, kurios beviltiškai ieškojau. [Siaubinga! Jei nesuvokiame, kad trokštame begalybės, kad esame sukurti begalybei, manome, kad mums pavyks išsisukti patiems, besileisdžiant į ekstremalius išgyvenimus ir tikintis prisitarti prie laimės]. Iš pradžių galėjo pasirodyti, kad tai visai nekvaila mintis, tačiau vėliau, vieną kartą, kai buvau viena [kai liekame vieni], jaučiau tik kartėlį burnoje ir gilią vienatvę. Šią vasarą išgyvenau labai skaudų dalyką, kurį sukėlė mano persistengimas. Grįžusi namo labai daug verkiau, gaudžiai verkiau ir iki šiol nebuvau taip gerai supratusi, ką reiškia, kad ašaros degina. Mane apėmė panika dėl to, ką padariau, ten nebuvau aš, aš ne to sau trokštu, man atrodė, kad aš visiškai nieko neverta [nėra taip, kad mes nežinotume, kas yra tiesa, kurį laiką galime apsimesti, tačiau kai liekame vieni, nebegalime apsimitinėti. Tai mus ir išgelbsti!]. Tačiau tą akimirką Jo esatis mano gyvenime ir tikrasis mano poreikis tapo aiškesni nei bet kada. Sugniuždyta nevilties ir gėdos, kurią jaučiau dėl to, ką padariau, nuėjau išpažinties ir apsiverkiau iš džiaugsmo, kaip dar niekad nebuvau verkusi: jei man atleido tokį dalyką, tai negali manęs nemylėti besąlygiškai [Ar suprantate iš kur gimsta meilė sau, kurios kokio klaida negali panaikinti? Jei neateiname iki čia, meilė sau yra tokia trapi, užtenka, kad atsitiktų kažkas ne pagal mūsų planą ar mūsų matą, arba kažkas, ko nesugebame suvirškinti, ir baigiasi meilė!]. Skausmas, kurį tada jaučiau, mane lydi iki šiol, ta žaizda peršti, bet tai, kad man peršti, man leidžia suprasti, kad esu gyva ir sąmoninga dėl to, kas atsitiko. Manau, kad per šią kančią man buvo suteikta malonė, ir dėkoju [dėkoju!], kad visa tai įvyko, nes kitaip vis dar klaidžiočiau be tikslo. Niekada taip neišgyvenau skausmo ir kančios kaip dabar, tarsi dovanų, o mano atsivertimo diena ryškiai įrėžta mano širdyje. Dėkoju, kad Jis pasirodė mano gyvenime taip akivaizdžiai, kad sakyčiau, buvo apčiuopiamas, patiriamas. Man reikia tokios draugijos ir noriu ja sekti, kad galėčiau visiškai mėgautis gyvenimu, kurį esu įsimylėjusi“.

Tačiau net ir po to, kai pamatėme visa tai, kai susitikome su Kristumi, sau keliamo tuos pačius klausimus: ar įmanoma dėl tokio susitikimo atlaikyti viską, kaip sako ši mergina? Kaip rašo kitas: „Po šios vasaros, vasaros, pilnos susitikimų ir neįtikėtinų, stebinančių ir jaudinančių įvykių, po vasaros, per kurią Kristaus veidas atsiskleidė ir per senus draugus, ir per naujus draugus iš kitų miestų, su kuriais po tokio trumpo laiko gimė tikrai nuostabi draugystė, kad negaliu nepasakyti „jį sukūrei Tu“, po tokios pilnos įvykių ir naujienų vasaros grįžtu į mokyklą, bijodamas, kad per kasdienybės rutiną pasimirš šią vasarą sutiktas grožis ir kad entuziazmas, kurio pilna širdis, atslūgs, susidūręs su kasdieniniais sunkumais, užleisdamas vietą nuoboduliui, kai viskas tampa nuspėjama ir savaime suprantama, nes lengva atpažinti Kristų, kai atsitinka kažkas naujo, iš nuostabių susitikimų, per stovyklą ar per Meetingą, ir būti laimingiems, bet ar įmanoma [ir mes to klausiamo] atpažinti Jo veidą, kai sunku grįžti į mokyklą, mokytis, būti su nedraugiškais bendraklasiais?“.

Į šį klausimą atsako šventasis Paulius, nes šv. Paulius susitiko Kristų ir tai jam buvo taip aišku, kad sako: visa tai, kas jam atrodė laimėjimai ir vertybės, tai, kad jis buvo „aštuntą dieną apipjaustytas [t.y. nuo pat gimimo priklausė Izraelio tautai], kilęs iš Izraelio tautos, Benjamino genties, žydas iš žydų, įstatymo tiksliai besilaikantis fariziejus [vienas iš tų užsispyrėlių, vykdančių įstatymą], uolus Bažnyčios persekiotojas; be priekaištų vykdes įstatymo reikalaujamą teisumą. Bet [visa tai, kas jam buvo vertinga] tą pirmenybę aš dėl Kristaus palaikiau nuostoliu. O taip! Aš iš tikrųjų visa laikau nuostoliu palyginti su Kristaus Jėzaus, mano Viešpaties, pažinimo didybe“. Net ir tokiam žmogui nepavyko išvengti išbandymų, pakanka paskaityti, su kokiomis aplinkybėmis jam teko susidurti: „Nuo žydų gavau penkis kartus po keturiasdešimt be vieno kirčio. Tris kartus gavau lazdų, vieną kartą buvau apsvaidytas akmenimis. Tris kartus pergyvenau laivo sudužimą, ištisą parą plūduriavau atviroje jūroje. Dažnai būdavau kelionėse, upių pavojuose, pavojuose nuo plėšikų, pavojuose nuo savo tautiečių [žydų], pavojuose nuo pagonių, miesto pavojuose, dykumos

pavojuose, jūros pavojuose, pavojuose nuo netikrų brolių [draugų]. Man teko daug triūsti ir vargti, dažnai budėti naktimis, badauti ir trokšti, dažnai pasninkauti, dažnai kęsti šaltį ir nuogumą. Be kita ko, kasdien esu žmonių apgultas, rūpinuosi visomis bendrijomis“.

Tačiau per tai, ką Viešpats jam leipė pereiti, kas paaiškėjo? Kodėl Viešpats tam neužkirto kelio? Ką šv. Paulius dar geriau suprato? Kad „šitą lobį [susitikimą su Kristumi] mes nešiojamės moliniuose induose [esame tokie trapūs], kad būtų aišku, jog ta galybės gausa plaukia ne iš mūsų, bet iš Dievo. Mes visaip slegiami, bet nesugniuždyti; mes svyruojame, bet neprarandame vilties. Mes persekiojami, bet neapleisti; mes parblokšti, bet nežuvę. Mes visuomet nešiojame savo kūne Jėzaus merdėjimą, kad ir Jėzaus gyvybę apsireikštų mūsų kūne. [...] O visa tai – dėl jūsų, kad malonė apimtų daugelį ir pagausintų dėkojimą Dievo garbei“.

Visa tai, kas mums duodama, yra skirta mums. Pagalvokite apie šv. Paulių ir jo žmogiškumą, sklidiną dėkingumo: jam irgi nieko nepavyko išvengti; tačiau kodėl jis toks laimingas? Nes visa tai jam parodė, koks Kristus yra galingas net ir patekus į bėdą, tai jam suteikė tikrumo, kurį jis aprašo šitaip: „Jei Dievas už mus [jei aš mačiau, kad Dievas yra už mane visuose sunkumuose, kuriuos turėjau nugalėti], tai kas gi prieš mus?! Jeigu jis nepagailėjo nė [net!] savo Sūnaus, bet atidavė jį už mus visus, – kaipgi jis ir visko nedovanotų kartu su juo?! [...] Kas gi mus atskirs nuo Kristaus meilės? Ar vargas? ar priespauda? ar persekiojimas? ar badas? ar nuogumas? ar pavojus? ar kalavijas? [ar mokykla? Ar nauji bendraklasiai? Galite patys pridėti...]. [...] visa mes lengvai nugalime dėlei to, kuris mus pamilo [šv. Paulius nepasiekė tokio tikrumo vien svarstydamas! Ne, jam teko susidurti su daugybe sunkumų, per kuriuos jis pamatė Kristaus pergalę, tik dėl to]. Ir aš esu tikras, kad nei mirtis, nei gyvenimas, nei angelai, nei kunigaikštystės, nei dabartis, nei ateitis, nei galybės, nei aukštumos, nei gelmės, nei jokie kiti kūriniai negalės mūsų atskirti nuo Dievo meilės, kuri yra mūsų Viešpatyje Kristuje Jėzuje“.

Kas iš mūsų netrokšta bent lašo tokio tikrumo kaip šv. Pauliaus? Kodėl? Nes tik toks tikrumas, tik dėl tokio tikrumo galime mesti iššūkį bet kokiai aplinkybei, ateičiai, kaip rašo šis draugas, kuris be tokio tikrumo nebūtų galėjęs atsakyti: „Rašau tau, nes noriu papasakoti, kas man atsitiko šiomis dienomis mokykloje. Šiomet man pasikeitė filosofijos mokytojas ir vietoj labai šaunaus žmogaus, kuris mane išmokė pamilti šį dalyką, susidūriau su asmeniu, labai nusistačiusiu prieš Bažnyčią. Dėl to ėmiau labai jo negerbti. Vis dėlto prieš kelias dienas, girdėdamas tokius teiginius, kaip, pavyzdžiui, „būtent kas tiki, tiki kažkokia pasaka, niekuo daugiau“ [štai ką galvojate: pasaka!], arba „nes tikrovėje nėra jokio patvirtinimo, jokio įrodymo, kad Dievas egzistuoja“ [ir mes neišvengiame tokių iššūkių. Arba turime užsidaryti visi į vienuolyną, kad su tokiais nesusidurtume, arba privalome įgauti tokį tikrumą, kuris mums leistų tvirtai stovėti priešais mokytoją, kuris tau primeta: „Ar turi įrodymų, ar tai tik pasaka?“. Suprantate, kodėl Paspaltis tai leidžia? Ne jei to nepatiriame, nežinome, ką atsakyti]. Pastebėjau, kad mano reakcija buvo visiškai netikėta: tie klausimai netapo proga išdėstyti savo ideologiją, bet iššūkiu, kuris man leido dar kartą įsitikinti, kodėl aš tikiu, nes nebegalėčiau gyventi be šios draugystės. Tai, kuo aš tikiu, nėra pasaka, o faktas, kuris nuolat kartojasi gyvenime. Kristus man nėra tik vardas ir viskas. Vien pagalvojus apie šiuos metus, apie žiemos stovyklą, mūsų paruoštą parodą, Didžiąją savaitę, vasaros stovyklą, dienas prie jūros Varigotti mieste, Meetingą, užsimezgasias draugystes, žvilgsnį, kuriuo kiekvieną dieną į mane žiūrima mokykloje, žygio, kurį surengėme Portofino, grožį... pastebėjau, kad šie faktai man yra realūs įrodymai, ir galiausiai tai, kas man įstrigo, tai kad susidūręs su tokia provokacija, negalėjau laikyti savaime suprantamu net ir mano filosofijos mokytojo“.

Štai ir paskutinis punktas.

3. Gyvenimas kaip pašaukimas

Pakalbėjęs apie Įsikūnijimą, apie tai, kaip Paslaptis įveikė tokį atstumą, Popiežius sako: „Po Įsikūnijimo niekas nebėra banalu ar nereikšminga gyvenimo ir pasaulio kelyje [nuostabu, kaip jis tęsia]. Šitaip atrandame tikrąją žmogiškojo gyvenimo dimensiją, apie kurią nuolat primindavo Dievo tarnas Luigi Giussani: gyvenimas kaip pašaukimas“. O ką primindavo kun. Giussani? „Išgyventi gyvenimą kaip pašaukimą reiškia siekti Paslapties per aplinkybes [pasibraukite: per aplinkybes], per kurias Viešpats mums leidžia pereiti, atsakant joms“. Netiesa, kad dėl aplinkybių negalime siekti likimo, siekti Paslapties ir kad tos aplinkybės yra kliūtis, nes jei tai būtų neįveikiama kliūtis, reikštų, kad mes jo niekada nepasieksime. Ne, ne, ne! Mes galime jį pasiekti, tačiau tik per aplinkybes. Todėl Popiežius sako: „Kiekvienas dalykas, kiekvienas santykis, kiekvienas džiaugsmas, lygiai kaip ir kiekvienas sunkumas, atranda savo galutinę prasmę, būdamas proga santykiui su Begalybe, Dievo balsu, kuris mus nuolat šaukia ir kviečia pakelti akis, atrasti, kad paklusnumas Jam yra visiškas mūsų žmogiškumo išsipildymas“.

Aplinkybės yra Dievo balsas, būdas, kuriuo Paslaptis mus kviečia pakelti akis; tai ne kliūtis, aplinkybės nėra blogos, tai – būdas, kuriuo Paslaptis mus kviečia atpažinti, kas Jis yra ir kas esame mes, kaip šv. Pauliui, kuriam aplinkybės nebuvo kliūtis, bet proga įgauti tokį tikrumą, apie kurį be jų nebūtų nė pasvajojęs. Vadinasi, „Pašaukimas yra eiti į likimą apkabinant visas aplinkybes, per kurias likimas mums leidžia pereiti“, nes niekas nebėra banalu ar nereikšminga ir kiekvienas dalykas pavirsta proga mums tapti sąmoningiems, kad esame sukurti ir esame Jo. Šv. Pauliaus gyvenimas paliudija, kad visa tai, kas mums duota, mums duota, kad subręstume, mums duota, kad augtų mūsų savimonė.

Todėl, draugai, atėjo asmens laikas, kiekvieno iš mūsų laikas, nes Jis mus kviečia ir kiekvienas privalome atsakyti. Neatsakyti jau yra neigiamas atsakymas. Bet tik jei įsitrauksime į gyvenimą turėdami tokią hipotezę, pamatysime, kas yra veikiantis Kristus. Tada galėsime pamatyti, kaip Kristus laimi, Jo pergalę. Tačiau dėmesio, tai, kad „mes lengvai nugalime“, nereiškia, kad viskas vyks pagal mūsų norus, nugalėti reiškia pamatyti Kristaus pergalę, net jei atrodo, kad mes sutriuškinti, kaip tas vaikas, kuriam turbūt taip ir nepavyks įtikinti filosofijos mokytojo, tačiau filosofijos mokytojas jo nebeugalės. Nugalėti reiškia būti sklidiniais Jo esaties, tokiems dėkingiems dėl to, kas mums atsitiko, kad niekas mūsų nebegali nugalėti. Žiūrėdami į tokius liudytojus kaip šv. Paulius, galime išvysti, kuo galėtų tapti Kristus mums, tuomet net labiausiai slegiančiose aplinkybėse mūsų savimonėje vis daugiau vietos užims Kristus, o faktai tą paliudys taip akivaizdžiai, kad liksime be žodžių: „Kas Tu esi, Kristau?“.

Pats aiškiausias ženklas, kad Kristus tikrai yra gyvenime, tai kad mes liekame be žodžių. Krikščioniška tyla gimsta iš nuostabos, kai matai veikiantį Krsitų, „ir Jo esatis mane pripildo tylos“; ta tyla yra pilna Kristaus atminimo. Tai ne tuščia tyla, o tyla, pilna Jo esaties, kuriai turime skirti laiko: jei mes neskiriame laiko Kristaus atminimui, kad nuolat iš naujo pažintume Jį ir save, mes jau nugalėti, nes tai reiškia, kad mūsų sąmonėje įsitvirtina tai, ko siekia bendras mentalitetas, koks jis bebūtų. Todėl turime prašyti ir trokšti, kad mūsų gyvenimas prisipildytų tokios tylos, nes tai ženklas, kad Jo esatis pamažu mums tampa artima. Tuomet galime leistis į bet kokią mūšį, kaip gimęs aklas. Po to, kai Jėzus pagydė akląjį, nepasakė jam: „Dabar, kad nerizikuočiau ir kad nekiltų tavo tikėjimui joks pavojus, geriau uždarysiu tave į vienuolyną!“. Ne. Jis jį išsiuntė atgal į tą sumaištį, tačiau su tuo, kas jam atsitiko, su tikrumu, kad prieš tai nematė, o dabar mato. Su tokiu tikrumu, akklasis visus pastatė į vietą. Jei turėsime tokį tikrumą, jei mūsų, kaip aklojo, Kristaus pagydyto, akyse bus toks tikrumas, jei gyvensime su tokia savimone, tuomet galėsime įsitikinti, kad ir mokyklos kasdienybėje galime būti „gėdingai laimingi“.